

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštno proste.

Današnja številka obsega 10 strani in Gospodarske Novice.

Kaj se godi v deželni odboru?

Pred kratkim je prišlo do enotedenskega zasedanja v štajerskem deželni odboru. Marsikateri prišast S. K. Z. se je nekoliko bal, da bi nestrpna nemška večina deželne zbornice ne opeharila slovenskih zastopnikov in jih spravila ob sadove in uspehe trdopolnega boja in dolgotrajnega, mučnega pogajanja. Vodstvo S. K. Z. si je pa vse uspehe tako zasiguralo, da jih ni bilo mogoče podreti in uničiti. Zasedanje se je vršilo v najlepšem redu po določenem načrtu. V cel državi se je z velikim poudarkom raznašala vesela vest o delamosti štajerskega deželne zbornice.

Dasiravno je začasno prenehala obstrukcija, si naši poslanci niso vtepli v glavo misli, da je ves boj končan in da se bo odsluh složno in mirno delovalo v deželni zbornici. Ta politična previdnost je povsem upravičena. Sedaj, ko ni obstrukcije, že začnejo nemški nasprotniki v deželni odboru z novimi nakanami, ki morajo izzvati močan odpor od slovenske strani, zlasti od kmečkega zastopstva. Vključ odločnemu protestu slovenskega odbornika dr. Verstovška so že sedaj začeli zapostavljati in črtati razne postavke v proračunu za l. 1914. Dasi je zastopnik Slovencev v deželni odboru odločno poudarjal, da ni povoda za zapostavljanje, ker ni več obstrukcije, se nemški tovariši niso ozirali na to opravičeno prigovarjanje. Finančni poročevalec odbornik dr. pl. Kaan je izdal svoje namere in se zagovarjal, češ, da hoče kmečke zastopnike z zapostavljanjem in črtanjem postavk, ki se tičejo deželne kulture in gospodarskih zadev, prisiliti, da pripustijo zvišanje deželni doklad.

Kaj je črtala nemška večina?

Najbolj se je vrgel finančni poročevalec in pa nemška večina na postavke v proračunu, ki zadevajo kmečke občine. Spodnji štajer so pri sestavljanju proračuna sploh zelo prezirali, sedaj pa so se črtali tiste redke svote, ki so upostavljene. Za ceste so črtali skoraj vse, ravno tako za regulacijo rek. Za obe ti poglavji se bo izpadlo 2.979.009 K. Ker dežela ničesar ne bo izvršila, ne cest, ne regulacij rek in potokov, odpadejo tudi veliki prispevki od države, ki znašajo do 600.000 K. Torej tudi ob ta denar spravi deželo nemška večina. Država bo pač ta denar podelila kak drugi deželi. Kako krivične je postopanje nemške večine v tej zadevi, mora vsakdo uvideti, če pomisli, da imamo deželni stavbeni urad in kulturno-tehnični urad, ki štejeta blizu 60 uradnikov in inženirjev. Ti imajo nalogo, da izvršujejo stavbena dela. Kaj bodo počeli, če dežela ne bo zidala cest ter regulirala rek in potokov? Izprehajali se bodo po Gradcu! Zato pa izdaja dežela za nje vsako leto do 250.000 K. Njih plača znaša mnogo več kakor znašajo doneski za kulturna dela v celi deželi za leto 1914. Na vse te kričeve razmere je opozoril slovenski zastopnik nemške tovariše v deželni zbornici. Toda zaman! Zapostavili pa niso, dasi je bilo predlagano, podpore za razne študentenheime v Celju, Mariboru, Ptujih itd. Črtali niso podpore 25.000 K za graško gledališče; zapostavili niso podpore za Südmarko in Sülterajn. Graških podpor je vse polno, ostale so v proračunu, ne ene od njih niso črtali.

Liberalci in štajerčijanci, kaj pravite?

Liberalci in štajerčijanci so med obstrukcijo vedno hujskali ljudstvo, da dežela zato ne izplačuje raznih prispevkov, ker slovenski poslanci nočejo in ne pripustijo, da bi deloval deželni zbor. Grdo so napadali in obrekovali slovenske kmečke poslance, češ, da so oni krivi vseh zapostavljanj, da deželni odbor ne more prispevati k cestam in regulacijam, ker slovenski poslanci v deželni zbornici nočejo opustiti obstrukcije. Slovenski liberalci so pri tem igrali izdajalsko vlogo in padli slovenskim poslancem v hrbet. Naši poslanci so se odločili, da poskusijo z delovanjem v deželni zbornici. Obstrukcija je prenehala. Kaj poročate sedaj liberalci in štajerčijanci? Dasiravno ni obstrukcije, že začnejo nemška večina za l. 1914 zapostavljati posamezne točke proračuna, in sicer ponajveč gospodarske zadeve in to v veliko večji meri kakor poprej med obstrukcijo. Ali so tega zopet slovenski poslanci S. K. Z. krivi? Liberalci in nemšku-

tarji, povejte vendar svojim nemškim zaščitnikom in varuhom, da je tako postopanje slabo plačilo za vaše nemškutarstvo. Da bi vi kaj storili za obrambo slovenskega kmeta in njegovih pravic, na to niti ni misliti. Zato pa velja za pristaše Kmečke Zveze opomin: Bodimo mi pripravljeno na obrambo!

Poslanci S. K. Z. so vsled tega napada na slovenske kmečke koristi vznemirjeni ter že sedaj uvidevajo, da vključ premirju, ki je bilo sklenjeno med slovenskimi in nemškimi poslanci, ne bo dolgo trajalo mirno in skupno delovanje. V tem smislu je govoril deželni odbornik dr. Verstovšek pretečeno nedeljo na shodu v Mozirju. Posebno se mora zgražati slovensko ljudstvo, ko vidi, s kako krivico so nasprotniki S. K. Z. pripisovali vso krivdo slovenskim poslancem. Sedaj, ko ni obstrukcije, pa nemška večina zapostavlja še bolj kmečke zadeve in si drzne izjaviti, da hoče s tem kmečke poslance prisiliti, da privoli v povišanje deželni doklad. Mi zaupamo svojim poslancem, da se bodo postavili v bran za naše pravice in potrebe. Za mir v deželi smo tudi mi, pa le pod pogojem, da se nam deli pravica. Sama bremena nakladati na rame našega ljudstva, tega ne moremo dopustiti in tudi ne bomo.

Ptujski liberalci ubijajo „klerikalnega“ zmaja.

(Dopis z Dravskega polja).

Nobena tajnost ni več, da slovenskemu liberalcu nič bolj ne mrzi kakor stranka krščanskega mišljenja. To bridko resnico je izkrenil zadnji čas marsikateri slovenski ptujski okolčan, ki je bil vsled bede prisiljen, iskati si posojila pri nekaj edinem slovenskem denarnem zavodu v Ptujih, pri liberalnem Posojilnem društvu, ki ga vodi „nepriistranski“ dr. Jurtela. Da širni svet izve, kako junaško „ljubijo“ ptujski slovenski liberalci slovenskega kmeta, ki ima žal to edino slabost, da ne hodi z njimi in za njimi, evo vam tukaj nekaj vnebovpijočih slučajev iz zadnjega časa, imena so v uredništvu na razpolago.

1. Nek posestnik v Dornovi pri Ptujih si je bil izposodil pri Posojilnem društvu 300 K; pozneje je vzel še pri Kmečki posojilnici 100 K na vknjižbo, ki jih je pa v kratkem vrnil — samo, da vknjižbe ni dal izbrisati. Ko so pozneje gospodje pri Posojilnem društvu izvedeli, da je mož pri „klerikalni“ posojilnici vzel posojilo, so mu naznanili, da mu odpovejo celo posojilo, ako ne da izbrisati „klerikalne“ vknjižbe. Nič mu ni pomagalo, da se je izkazal s pismenim potrdilom, da je vrnil dolg; moral je prevzeti še stroške za izbris. In ko se je to zgodilo, se niso bili zadovoljni, zahtevali so, da mora odpovedati pri Kmečki posojilnici še tudi delež borih 4 K; in še-le, ko se je izkazal dolžnik s pismenim odpovednim potrdilom, se je pomirila njih liberalna duša — in to radi celih 100 K. To imenujejo gospodje „narodno delo“!

2. Posestnik v Podvinčih pri Ptujih je dolgoval pri Posojilnem društvu 600 K na menico; pozneje si je še izposodil pri Kmečki posojilnici 1000 K na vknjižbo. Božji mir je vladal nad ubogim dolžnikom, dokler niso prišli gospodje pri Liberalnem zavodu na sled drugi svoti. Dolžnik bi imel namreč biti porok nekemu znanecu. Ko je uradnik nato šel gledat v zemljiško knjigo, da se prepriča o stanju porokovega posestva, zapazil je v svoje veliko začudenje, da se je kmet drznil, vzeti posojilo tudi pri „klerikalni“ posojilnici. In kratkoma so odklonili njegovo poročstvo. Se več! Ko je prišel plačat obresti od svojega posojila, niso niti teh hoteli sprejeti, ampak so zahtevali, da mora plačati glavnico in obresti do 1. decembra. — To je storil slovenski denarni zavod, ki je bil ustanovljen v blagor slovenskemu ljudstvu! Če bi bil to storil kak vsenemški zavod, bi razumeli njegovo jezo; v tem slučaju pa nastopa brat proti bratu, samo zato, ker si upa imeti drugo politično mnenje kakor veliki gospod dr. Jurtela.

3. Še značilnejši je tretji slučaj. Posestnik v Brezovcu si je bil izposodil pri Posojilnem društvu 335 K na poročstvo, pozneje pa še pri Kmečki posojilnici 160 K na vknjižbo. Ne da bi bil slutil od daleč hudih posledic, je vtaknil izplačilni listek Kmečke posojilnice v knjižico liberalne posojilnice. Ko je prišel čez nekaj časa plačat obresti od svojega dolga, zapazil je uradnik listek „klerikalnega“ zavoda; kakor da bi ga pičil gad, vrže mu jezo knjižico nazaj. Niti vinarja noče sprejeti za obresti, akoravno jih,

dolguje kmet že za cele 3 mesece nazaj; ampak odpovedali so mu celo posojilo.

To je tako postopanje, da ga je zmožen edino še slovenski liberalci. Komur pri takem početju ne prikipi jeza do vrhunca, ta sploh nima več živcev. Gospodje, ne mislite, da boste s takim ravnanjem povzdignili ugled in razvoj svojega zavoda! Slovensko ljudstvo ima zdaj vsaj priliko spoznavati, koliko so bile vredne vaše sladke besede v prejšnjih časih; spoznalo bo, da liberalci ni nikdar zaupati, ker je vsa liberalna ljubezen le volk v ovčji koži. Takemu „prijatelju“ hrbet in vrata!

Sicer pa ne bojte se, da se vam bo slovensko krščansko ljudstvo vsedlo še enkrat na limanice. Svojo „ljubezen“ do okolčanov ste že pred leti pokazali dovolj očitno s tem, da ste vrgli zunanje ude iz Čitalnice, pardon, saj vam smejo nositi svoje novce v Narodni Dom in Čitalnico, samo pravice nimajo nobene, molčati morajo kakor zid, glasovati ne smejo. Dobro! Če nas ne marate, kličemo vam: Mi bomo hodili svoja pota!

Oče je zagnal lastna otroka v peč.

Iz Gorice poročajo: Pek Rivolli v Corani je vsajal kruh v peč. Med delom sta se igrala poleg njega njegova otroka, 5letni sin in 3letna hčerka. Med igro sta stopila otroka večkrat na desko, na kateri je imel Rivolli pecivo. Rivolli je otroka večkrat zavrnil, toda brez uspeha. Ko sta otroka ponovno zopet stopila na desko in pohodila nekaj peciva, je zgrabila očeta taka jeza, da je pograbil oba otroka in ju vrget v razbeljeno peč. Otroka sta popolnoma zgorela, nesrečni oče je pa pobegnil.

Politični ogled.

— Naš cesar Franc Jožef že 65 let vladar. Letos, dne 2. decembra, bo preteklo 65 let, odkar je zasedel habsburški prestol cesar Franc Jožef I. Častiljiva je starost 65 let, še častiljivejša pa 65letnica vladanja in to ob tako težkih razmerah in v tako nemirnih časih. Malo je slučajev, da bi kak vladar praznoval tak jubilej. Zato je naša dolžnost, da proslavimo ta redki jubilej in to tem bolj, ker je ravno naš cesar tisti, ki je letos ohranil v Evropi toliko dragoceni mir in preprečil prelivanje krvi. Proslavimo torej dostojno ta jubilej!

— Državni zbor. Zadnji teden je poslanska zbornica samo v tork in sredo delovala, potem pa je nastopil odmor do torka tega tedna. Odmor se je dal Rusinom, da so se šli v Lvov s svojimi deželnozbornskimi tovariši posvetovati, ali naj sprejmejo nove predloge Poljakov o volilni reformi ali ne. Poročila, ki prihajajo iz Lvova, pravijo, da Rusini niso zadovoljni s poljskimi predlogi. Ako je to res, potem bo ta teden v državnem zboru rusinska obstrukcija. Vlada preti z novimi volitvami za deželni zbor. — Poslanec Roškar je vložil ob priliki razprave glede davka na žganje sledeče predloge: 1. Za kmečke posestnike, kateri kuhajo žganje iz lastnega sadja ali drož, se naj tudi v bodoče računani isti davek kakor dosedaj. 2. Določilo, da sme kmečki posestnik kuhati letno 112 litrov žganja davka prosto, naj velja za vse avstrijske dežele enako. Ako pa se kako leto ta množina ne izrabljuje, naj se dovoli, da se dotično število litrov kako drugo leto uporabi. 3. Vlada se poziva, da v izvršilni red glede postavbe o davku na žganje sprejme določilo, da se milo postopa napram tistim posestnikom, ki svoje napovedbe niso pravilno naznanili. — V seji dne 19. novembra je poslanec Roškar te svoje predloge utemeljeval in dokazal, da ni pravilno, če se žganje, ki ga pridela kmečki posestnik iz lastnega sadja, zopet na novo obdači. Naj se obdavči raje močnejše ponarejeno, s špiritom pomešano žganje. Poslanec je omenjal, kako grozno škodo dela nesrečno ptujsko žganje, a izdelovalci istega pa postajajo milijonarji.

— Delegacije. V sredo, dne 19. t. m., so bili delegacije pri cesarju, da jim je prečital prestolni govor, ki je bil tokrat jako kratek. Novega nismo iz prestolnega govora ničesar izvedeli, cesar je le potrdil dobre razmere do naših zaveznikov. Isti dan je otvoril zunanji minister grof Berthold v odseku za zuna-

nje zadeve razpravo o njegovi politiki v preteklem času. Vse, kar govori zanj, je dobro podčrtal, svoje napake in neuspehe je pa previdno zamolčal. Zakaj se je toliko hujšalo s Prohasko in Paličevom neresnično zadevo na vojsko proti Srbom, o tem nismo izvedeli niti trohice. Tudi Berthold je povzdigoval zvezo z Nemčijo in Italijo, se pobahal z dobrimi razmerami nasproti Angliji, pokaral hudobno pisavo francoskega časopisja, povedal par lepih besed o Rusiji, visoko hvalil Rumunijo, sočutno govoril o Bolgariji, precej ošabno o Srbiji in Črni gori, popolnoma zamolčal Grčijo ter naznanil kot minister katoliške Avstrije čudno vest, da se je posrečilo dobiti za Albanijo protestantskega nemškega princea Vida. V Albaniji ni enega protestanta, ampak katoličani, pravoslavni in mohamedani, vsem tem bo novi vladar po veri tujec. Naš grof Berthold je pač moder mož, zato nas je tudi vojska na Balkanu več stala kakor one države, ki so se vojskovala.

— **Visoki obiski.** Avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand, ki se je, kakor smo zadnjič poročali, mudil minuli teden na obisku pri angleškem kralju na gradu Windsor na Angleškem, se je dne 22. vrnil. Občevanje med prestolonaslednikom in angleško kraljevo rodbino je bilo zelo pristržno. Splošno mnenje je, da bo po tem obisku postalo razmerje med Avstrijo in Anglijo še bolj prijateljsko. — Dne 22. novembra se je pripeljal na Dunaj na obisk k našemu cesarju španski kralj Alfonz. Listi pišejo, da hoče Alfonz s tem obiskom doseči, da se prijateljsko razmerje med Španijo in Avstrijo izboljša. Dosedaj je hodil kralj Alfonz čudno pot. Nastopal je proti katoliški stranki ter podpiral liberalce in celo republikance. Njegova žena je namreč v srečo vedno protestantska ter nenaklonjena katoličanom. Čudno je, da je sedaj naenkrat zbolela na katarju ter se tako ognila, da ji ni treba priti na dvor katoliških Habsburžanov.

— **Hrvaško.** Letos z novim letom poteče finančna (davčna) nagodba med Hrvaško in Ogrsko. Le na podlagi te nagodbe je dovoljeno dvigati davke na Hrvaškem. Ker pa more skleniti, oziroma podaljšati nagodbo samo hrvaški sabor, zato bo morala ogrska vlada hočeš nočeš odpraviti komisariat. Dosedanji kraljevi komisar Škrlec bo baje te dni imenovan za hrvaškega bana. Vest, da se na Hrvaškem zopet uveče ustava, se je sprejela v celi deželi z velikim zadovoljstvom. Pričakuje pa se, da bo Škrlec s pomočjo madžaronov skušal volitve tako izvršiti, da dobijo večino madžaroni in člani „koalicije“, kateri bi za razne masne službe in druge „dobrote“ prodali prostost hrvaške domovine — Madžarom. Škrlec se je že pogajal z voditelji „koalicije“ ter skoro gotovo sklenil z njimi kravjo kupčijo za volitve.

— **Bolgarija.** Vsak dan prinašajo časniki vesti, da se vzdiguje v Bolgariji punt proti sedanjemu kralju Ferdinandu. Pravi, da se vsa nevolja ljudstva zaradi nesrečne vojske sedaj obrača proti njemu. — Ljudje kakor Danev si zopet upajo na svetlo in pripovedujejo ljudstvu, da je zakrivil Ferdinand vso nesrečo. Govori se tudi, da bo kralj Ferdinand prosto voljno odstopil na korist svojemu sinu princu Borisu. Toda ne verjamemo, da bi bile razmere res tako daleč na Bolgarskem. Ne smemo pozabiti, da so sedaj volitve in da si ob času teh očitajo stranke vse mogoče in nemogoče grehe kakor pri nas ob času volitev! Kralj Ferdinand sedaj niti ni v Bolgariji, ampak na svojem posestvu blizu Dunaja. Tudi princ Boris je odpotoval iz dežele.

— **Med Rusijo in Kitajsko** se je glede pokrajine Mongolije, ki leži ob ruski meji in si jo Rusi zelo žele podjarmiti, dosegel sporazum. Kitajsko pripozna Mongoliji lastno upravo, a si pridrži nadoblast nad deželo. Kitajsko ne sme pošiljati v Mongolijo svojega vojaštva. Vse to pomeni, da je Mongolija za Kitajsko izgubljena in da bo prekoslej prišla v rusko last.

— **Spor med Mehiko in Združenimi državami** se še ni polegel. Združene države podpirajo vstasko armado, ki se bori proti predsedniku Huerti. Mehikanska prekucija ima svoje politično ozadje. Združene države bi rade dobile nadoblast nad Mehiko, radi tega z denarjem in orožjem podpirajo Huertove protivnike — ustaše. Zadnji teden so imeli ustaši prekučni srečo. Na mnogih krajih so ustaške čete porazile vladno armado. Huerta podpirajo Japonci, ker se bojijo, da bi Združene države postale premočne. Skoro gotovo se bo razvila radi Mehike še krvava vojska. — Dne 22. novembra so položili ustaši na železniško progo južno od mesta Juarez dinamitne patrone. Dva vlaka, ki sta vozila 1500 vojakov, sta zletela v zrak. Vojaki, ki so večinoma usmrčeni, so pripadali vladnim četam.

Okrajni zastopi na Spod. Štajerskem, pozor!

Do 1. januarja se bodo izplačevale subvencije (podpore) za oskrbovanje okrajnih cest. Po izkazu deželnega odbora imajo dobiti spodnještajerski okraj te-le prispevke za 1. 1910, 1911, 1912:

Celje 36.651 K 61 vin., Kozje 6.075 K 76 vin., Vransko 11.710 K 41 vin., Ormož 9814 K 47 vin., Konjice 12.855 K 92 vin., St. Lenart 6.998 K 84 vin., Sevnica 9.013 K 52 vin., Ljutomer 7.088 K 99 vin., Marenberg 7287 K 67 vin., Maribor 12.851 K 70 vin., Smarje 15.381 K 46 vin., Gornji Grad 25.710 K 60 vin., Gornja Radgona 3.370 K 09 vin., Ptuj 29.942 K 28 vin., Brežice 21.976 K 83 vin., Rogatec 10.640 K 34 vin.,

Šoštanj 12.621 K 86 vin., Laško 16.481 K 59 vin., Sl. Bistrica 4.327 K 88 vin., Slov. Gradec 4854 K 16 vin. Za 1. 1913 se bodo tudi izplačali prispevki, ki pa še dosedaj niso preračunjeni. Vsega skupaj se izplača za spodnještajerske okraje 265.655 K 98 vin. Za vse okraje v deželi se bo izdalo za 3 leta 1.220.524 K 55 vin. V Spodnji Štajeri pride torej le nekaj nad eno petino prispevkov namesto ene tretjine. Če pomislimo, da na Gornjem Štajerskem nekaj okrajev sploh ne dobi tega denarja, ker imajo le državne ceste, nadalje, če preudrimo, da imajo povsod več železnice kot mi na Spodnjem Štajerskem, lahko preračunimo, kako nemilostno se tudi tukaj ravna s slovenskim delom dežele. Če ima kateri okraj več tirtari in ima v svojih računih večje zahteve na deželni odbor, naj to pojasni deželnemu odborniku dr. Verstovšku, da zahteva pravilno odmerjenje prispevkov.

Ustreljena.

Iz Gorice se dne 22. t. m. poroča o sledeči nesreči: Včeraj, v petek popoldne je prišla Antonija Humar, blagajničarka v Saunigovi trgovini, kakor po navadi, točno v prodajalno, gotovo ne sluteča, da se zvečer ne vrne več na svoj dom. Sedela je pri pisalni mizi v bližini blagajne in se pogovarjala z dvema gospodičnima. Vstopi nek gospod in prosi v laškem jeziku, naj mu pokažejo revolverje, da želi enega kupiti. Gospodarja tisti trenotek ni bilo doma. Delavec Hilarij Frančeskin je postregel stranko. Oni gospod je gledal revolverje in vprašal, kakšne patrone imajo. Pokazal mu jih je. Bili so patroni majhne vrste. Gospod je vložil patrono v revolver, potem pa je rekel, da ne more kupiti, ker se mu zdi revolver prevelik in je odšel. Delavec Frančeskin, ki ni bil ves čas pri stranki, ni opazil, da bi bil oni gospod kaj pustil v revolverju. Stranka je pustila revolver na pisalni mizi gospodične, ki je hitro opozorila delavca, naj spravi revolver na svoje mesto, da ne bo gospodar, ki gleda strogo na red, hud, kadar se vrne. Delavec je vzel revolver in ga kakor navažno, poskušal, gredoč od pisalne mize proti oknu, nato pa se je obrnil in v tem trenotku se je sprožil. V 8strelnem revolverju je bila 1 patrona. Strel je zadel gđc. Humarjevo v zgornje prsi, v srčno žilo. Za glavo se je prijel, vstala je, šla par korakov naprej, vzdihnila „Moj Bog“, je pljunila kri, nato pa se jej je vili kri skozi nos, padla je in izdihnila. Delavec Frančeskin ves iz sebe teče po gospodarja, naj gre hitro domov, da je gospodična obstreljena, da je treba zdravnika, ker se je zgodila nesreča. Gospodar je naravnost tekel domov in tam videl, kaj se je zgodilo. Nesrečno dekle je bilo mrtvo; položili so jo v stran in počakali komisijo. Došli zdravnik dr. Breceji je konstatiral smrt. Komisija je opravila svoje delo in Frančeskina so aretirali. Frančeskin Hilarij je star okoli 18 let, priden delavec. — Frančeskin je danes že izpuščen na svobodo.

Strelna ubila moža in vola.

Na Cesti pri Sv. Križu na Goriškem je trosila prejšnji teden neka družina prah po travnikih. Pripeljali so ga z volom. Kar nastane nevihta z gromom in bliskom. Vsi so se zatekli pod lopo, kjer je bil privezan vol. Pridružila sta se jim še 2 popotnika. Zagrmeli, zabliška se in strela udari. Vol in en popotnik sta bila takoj mrtva. Drugi so bili sicer omanjeni, a so ostali nepoškodovani. — O tej nesreči se še poroča: V soboto, dne 15. t. m., je udarila strela pod lopo Pečenkovo na Cesti in ubila enega potnika iz Štajerskega in enega vola. Bila sta kot mrtva. Taki slučaji so jako pretresljivi, posebno za zraven stoječe! Kolikokrat se kliče strelo, privošči in roti: naj me zadene, naj te ubije itd. In že pri otrocih se je to preklinjanje tako ukoreninilo, da človek res z žalostjo gleda na bodočnost, kaj bo s takimi otroci! Stariši, premalo vam je mar vzgoja lastnih otrok! Dajte jim lepši vzgled! To bo njim in vam koristilo! Ne kliče vedno strele nad se, saj vidite, da slabo še tako rado pride. Nesrečni popotnik je bil star 32 let. Po poklicu ključavničar, je šel v Tržič iskat dela, a na poti ga je doletela tako žalostna smrt.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

30. novembra: 1. adventna nedelja; Andrej, apostol; Justina. 1. decembra: ponedeljek; Eligij, škof; Natalija, devica in muč. 2. torek: Bibijana, muč.; Pavlina, Kromacij, škof. 3. sredo: Francišek Ks., spozn.; Lucij, škof. 4. četrtek: Barbara, devica in mučenica; Peter Zlatoust, spozn. 5. petek: Saba, opat; Krišpin, mučenec. 6. sobota: Miklavž (Nikolaj), škof; Apolinar.

* **Iz učiteljske službe.** V stalni pokoj so stopili: začasno upokojena stalna učiteljica pri Sv. Vidu pri Planini, Josipina Bezla, začasno upokojena stalna učiteljica na Laškem, Albina Cuntari, nadučitelj pri Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah, Franc Pečar, in pa stalna učiteljica v Smarju pri Jelšah, Leopoldina Hočevnar-Jutraš. — Na 3razrednici pri Sv. Roku ob Šotli (II. plačilni razred) je izpraznjeno mesto nadučitelja: prošnje do 5. decembra. Na 3razrednici na Teznu pri Mariboru (II. plačilni razred) je oddati službo učiteljice: prošnje do 15. decembra. Na 2razredni ljudski šoli (I. plačilni razred) v Soboti pri Muti je oddati službo učitelja. Prošnje do 16. decembra na krajni šolski svet. Slovenski učitelji, pozor!

* **Iz pošte.** Prestavljena je poštarica Roza Šuen od Sv. Vida pri Ptuj k poštnemu uradu v Loče.

Umrli je na Dunaju dne 18. t. m. pri usmiljenih bratih gospod Blaž Kukovič, vpokojeni župnik, duhovnik lavantinske škofije, rojen v St. Juriju ob juž. žel. R. I. P.

* **Pravila za dopisnike.** 1. Kar misliš listu sporočiti, stori hitro in odpošlji takoj, dokler je še novo; stvar kmalu zastari in ni več zanimiva. Pošlji listu vsako prijetno in neprijetno novico. 2. Piši kratko, s tem prihraniš dragocen čas urednikom, stavecem in samemu sebi. Bodi ti vodilno geslo: Pazi, kaj se je zgodilo, kje in kako. 3. Piši razločno, posebno imena in številke. 4. Ne piši: To se je pripetilo „včeraj“ ali „danes“, ampak katerega dne in meseca. 5. Delaj kratke stavke. 6. Ne piši preveč skupaj, da urednik pomote lahko popravi. 7. Ne popravi nikdar kakšnega imena ali številke. Napačno besedo prečrtaj in napravi pravo nad njo, za njo ali na robu. 8. Glavno pravilo ti bodi: Ne piši nikdar na obe listovi strani! Če je poročilo pisano le na eni strani lista, potem si staveci spis lahko razdele med seboj; če pa sta popisani obe strani, more ob istem času staviti spis le 1 stavec. 9. Kar si spisal, preberi še enkrat, preden odpošlješ, gotovo boš vselej še kaj našel, kar je treba popraviti. 10. Pod vsako poročilo podpiši svoje ime ali z uredništvom dogovorjeno drugo ime ali znamenje. Bodi pri tem brez skrbi, ker uredništvo imen svojih sotrudnikov in dopisnikov ne izda pod nobenim pogojem. 11. Če sam hočeš, da nihče ne bo slutil o tem, kar si poročal, ne govori o tem, kar si pisal, ker drugače se lahko izdaš sam s kako besedo ali opombo. 12. Ne bodi hud, ako ti urednik kaj črta; vedi, da ve, zakaj je to storil. Ako kako stvar zavrže, ne bodi jezen in mu zaupaj, ker on najbolje pozna položaj in marsikaj zadošča, ako tudi ne pride v list, za njegove informacije. Poročaj kljub temu točno dalje!

* **Govori resnico!** Pritelet duhovnik kaznilnice v Z. pripoveduje to-le: Nekega dne se mi poklonil mlad trgovec, hotel se posloviti, ko je presedel 3letno ječo. Bil je iz Berolina, kjer je imel ženo in 1 otročiča. „Kaj mi je zdaj početi?“ pravi. Jaz mu svetujem, naj bo vsikdar odkritosrčen in naj izpolnjuje božje zapovedi. Pa mi odgovori: „Kako bom pa dobil kje kako službo, če po pravici povem, da sem bil zaradi goljufije 3 leta zaprt.“ Kljub temu je obljubil, da bo povsod govoril resnico. — Po daljšem času me obišče elegantno (imenitno) oblečen gospod; komaj sem ga spoznal kot nekdanjega kazenskega gojenca. Pripoveduje mi med drugim tudi sledeče: Takoj, ko sem došel v Berolin, povprašam pri neki odlični tvrdki, če bi dobil službo. Predstavim se ravnatelju in predložim svoja nekdanja spričevala, ki niso bila slaba. Skrbno jih prebira. Zdaj pa pride vprašanje, ki sem se s strahom pričakoval: „Kje pa ste bili zadnja 3 leta?“ Sree mi bije močnejše, jaz pa mirno in preprosto odgovorim: „V kaznilnici v Z.“ — „Zakaj pa ste bili kaznovani?“ — „Radi goljufije.“ — „Kako pa to, da si upate tako odkrito priznati to nesrečo, ko vendar veste, da Vas ob teh razmerah ne morem sprejeti v službo?“ — „Moj ondotni dušni voditelj mi je svetoval, naj povsod odkrito govorim, pa sem mu obljubil.“ — „No, dragi moj, če je pa tako, ste svojem duhovniku gotovo tudi obljubili, da boste odslej zvesti in zanesljivi v službi.“ — Ko sem to priznal, mi poda stari gospod roko in pravi: „Ker ste eno obljubo, ki je za Vas težka, izpolnili, boste brez dvoma, to Vam verjamem, tudi drugo. Upam, da mi boste zvesto služili. Sprejem Vas v službo.“ — „Kar se mnogim po dolgem iskanju ne posreči, sem jaz dosegel po prvem poskusu, ker sem govoril resnico.“ Tako je končal bivši kaznjenec, ki živi sedaj v prav dobrih razmerah.

* **Dr. Kukovec rešuje posojilnice.** Požrtvovalnemu reševalcu slovenskih posojilnic, dr. Kukovcu, postaja vroče, zato se hoče ohladiti s popravki. Z ozirom na notico pod zgornjim naslovom v št. 46. pa je poslal ta-le popravek, katerega pa mu tudi mi zamerimo pošteno popraviti: „Ni res, da je dr. Kukovec računil šoštanjski posojilnici za 1 telefonični pogovor 50 K in za 2kratno prenočišče in večerjo 250 K. Res je nasprotno, da dr. Kukovec šoštanjski posojilnici ni računil za kak telefonični pogovor niti vinarja, ampak je poravnala posojilnica v Šoštanju dr. Kukovcu le gotove izdatke za mnogoštevilne telefonične pogovore in je torej posojilnica v Šoštanju tozadevno povrnila le to, kar je isti za posojilnico v Šoštanju pri e. kr. poštnem uradu v Celju v gotovini izdal. Z zneskom 250 K je pa poravnala posojilnica v Šoštanju dr. Kukovcu voznino za več voženj, katere je ta plačal južni železnici, in gotove izdatke, katere je bila dolžna posojilnica v Šoštanju na podlagi zakona o odvetniških potovalnih pristojbinah in na podlagi redno podpisane zastopniškega pooblastila in danega naročila povrnil. Z velespoštovanjem udani dr. Kukovec. — Ta dr. Kukovec popravek je potreben temeljite poprave, da pride vsa resnica na dan. Iz Šoštanja smo dobili pojasnilo, ki je naravnost uničujoče za podpredsednika Združne Zveze v Celju in vodjo stranke, dr. Kukovca. V računih za leto 1910-11 je izkazano, da je kasiral dr. Kukovec za posojilnico 30.060 K 40 vit. in da je ravno toliko denarja, torej 30.060 K 40 vin., izdal za posojilnico. Med temi izdatki so navedeni dr. Kukoveči ekspenzarji tako-le: Za 5kratno vožnjo na Dunaj 400 K; za 2kratno (tako je v računu, in ne za večkratno!) prenočišče in večerjo na Dunaju 250 K; za telefonični pogovor (v računu samo eden, ne več!) 50 K, za stroške posredovanja 200 K; za voznino na Dunaj in Ogrsko 100 K; za vožnjo v Šoštanj 25 K; za študiranje spisov v zadevi